

การเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ
ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ
กับภาษาไทยมาตรฐาน

**A Comparative Study of Phu-Thai Dialect in Amnat Charoen
Province with Standard Thai Language**

สุพิชญา ไกรกุล*

สุพัตรา อินทนะ**

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอการเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาหลัก จากคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ จำนวน 13 หมวด ได้แก่ หมวดธรรมชาติ หมวดสัตว์ หมวดอวัยวะ หมวดบ้าน หมวดต้นไม้ หมวดบุคคล หมวดอุปกรณ์ทำสวน หมวดอาหาร หมวดสถาบันทางสังคม หมวดปริบททางวัฒนธรรม หมวดคำศัพท์เฉพาะ หมวดเทคโนโลยี และหมวดไวยากรณ์ ผลการศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐานพบว่า มี 4 รูปแบบ คือ คำที่มีเสียงคล้ายกันทุกอย่าง คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง คำที่แตกต่างกัน และ คำที่ออกเสียงเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน

คำสำคัญ : คำศัพท์ ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นผู้ไท

Abstract

This article presents the comparative study lexical of transcription vocabulary section of various Phu-Thai language in Amnat-Charoen with Thai Standard. The sampling used in this study were Phu-Thai language collected by interviewing from 13 groups of lexical of transcription vocabulary section from informants including :- natures, animals,

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

human body, home, trees, persons, farming, food, social institution, cultural concept, terminology, technological product, and systems grasematieal words. The results of the comparative study lexical of transcription vocabulary section of various Phu-Thai language in Amnat-Charoen with Thai Standard was found that there were 4 forms i.e., idetical forms, similar forms, different forms, and different meaning.

Keywords : Vocabulary, Thai Standard, Phu-Thai dialect

บทนำ

การใช้ภาษาในจังหวัดอำนาจเจริญมีความหลากหลายทางภาษา เพราะมีการอพยพของกลุ่มชนต่างๆ ทำให้ภาษาพูดที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันในจังหวัดนี้มีหลายภาษา เช่น ภาษาไทยถิ่นอีสาน (ภาษาลาว) ภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นผู้ไท และภาษาเขมร เป็นต้น และจากการสังเกตของผู้วิจัยซึ่งเป็นคนในพื้นที่โดยกำเนิดพบว่า แนวโน้มของการใช้ภาษาถิ่นผู้ไทเพื่อการสื่อสารเหล่านี้เริ่มลดลงเพราะการแทรกแซงของภาษาไทยมาตรฐาน และการที่ผู้พูดภาษาถิ่นผู้ไทดังกล่าวมีทัศนคติต่อภาษาของตนเองว่าเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรมด้อยกว่าภาษาไทยมาตรฐาน เด็กที่เกิดใหม่จึงถูกสอนให้พูดภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแรก ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่จะเรียนเป็นภาษาที่สอง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ในความหมายเดียวกันคำศัพท์บางคำนั้น ในระบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานใช้แทนภาษาถิ่นผู้ไท เช่น คำว่า ครัว ในภาษาไทยมาตรฐาน เดิมภาษาผู้ไทเรียกว่า ตะไฟ แต่ปัจจุบันใช้คำว่า ครัว แทน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญกับภาษาไทยมาตรฐาน การศึกษาลักษณะภาษาถิ่นผู้ไท ด้านระบบเสียง ได้แก่ ระบบเสียงพยัญชนะ ระบบเสียงสระ และระบบเสียงวรรณยุกต์ ศึกษาโครงสร้างพยางค์ ได้แก่ โครงสร้างคำพยางค์เดียว โครงสร้างคำสองพยางค์ และโครงสร้างคำมากพยางค์ และศึกษาเปรียบเทียบการถอดเสียงคำศัพท์ตามหมวดต่างๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญกับภาษาไทยมาตรฐาน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาโดยตรงแล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สัทอักษรแทนเสียง (Phonetics) ซึ่งไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อน ผู้วิจัยสนใจศึกษาและจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจนเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญและช่วยกันอนุรักษ์ภาษาของตนให้คงอยู่สืบไป

ผู้ที่มีเชื้อสายผู้ไทที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอำนาจเจริญซึ่งมีทั้งหมด 3 อำเภอ 17 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอชานุมาน มี 14 หมู่บ้าน คือ บ้านคำเดือย บ้านเหล่าแก้วเมง บ้านสงยาง บ้านหินสั่ว บ้านโนนกุง บ้านนุ่งเขี้ยว บ้านหินขันธ์ บ้านคำนกกก บ้านสายนาดัง บ้านโคกก่ง บ้านหินกอง บ้านนางาม บ้านพุทธรักษา บ้านโคกจักษ์จั่น อำเภอปทุมราชวงศา มี 2 หมู่บ้าน คือ บ้านคำโพน บ้านหินเก็ง อำเภอเสนางคนิคม มี 1 หมู่บ้าน คือ บ้านนาสะอาด รวมทั้งสิ้น 51 คน เนื่องจากพบว่าจำนวนครอบครัวของชาวผู้ไทแท้ๆ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอำนาจเจริญ เหลืออยู่ประมาณ 51 ครอบครัว นอกนั้นก็จะมีการผสมผสานกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน

วิธีการดำเนินงาน

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ของรองศาสตราจารย์ ดร. วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2556: 67-69) คำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบ (Comparative Lexical Study) ในการศึกษาภาษาไทยถิ่นนั้น ได้อาศัยประเภทการจำแนกคำศัพท์ออกเป็นหมวดต่าง ๆ เพื่อความสะดวกต่อการจำแนกคำศัพท์ที่ คล้ายกันและคำศัพท์ที่แตกต่างกันของภาษาถิ่นผู้ไท และสามารถศึกษาวิเคราะห์หาคำศัพท์ในภาษา ถิ่นผู้ไทนั้น ที่มีส่วนใช้ใกล้เคียงได้ง่ายขึ้น จำแนกได้ 2 ประเภทได้ดังนี้

1. คำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ แบ่งได้ 13 หมวด ดังนี้
 - 1.1 หมวดธรรมชาติ (Natures)
 - 1.2 หมวดสัตว์ (Animals)
 - 1.3 หมวดอวัยวะ (Human Body)
 - 1.4 หมวดบ้าน (Home)
 - 1.5 หมวดต้นไม้ (Trees)
 - 1.6 หมวดบุคคล (Persons)
 - 1.7 หมวดอุปกรณ์ทำสวน (Farming)
 - 1.8 หมวดอาหาร (Food)
 - 1.9 สถาบันทางสังคม (Social Institution)
 - 1.10 หมวดปริบททางวัฒนธรรม (Cultural Concept)
 - 1.11 หมวดคำศัพท์เฉพาะ (Terminology)
 - 1.12 หมวดเทคโนโลยี (Technological Product)
 - 1.13 หมวดไวยากรณ์ (Systems)
2. วิธีการศึกษาคำศัพท์ แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่
 - 2.1 คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง (Identical Forms)
 - 2.2 คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง (Similar Forms)
 - 2.3 คำที่แตกต่างกัน (Different Forms)
 - 2.4 คำที่ออกเสียงเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน (Different Meaning)

ผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่าง ๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน

1. คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบการถอดเสียงคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดถอดเสียง	ภาษาถิ่นผู้ไท	การถอดถอดเสียง
/fa: ⁴ /	ฟ้า	/pha: ³ /	ฟ้า
/fon ⁵ /	ฝน	/phon ⁴ /	ฝน
/phu: ¹ – khaw ⁵ /	ภูเขา	/khaw ⁴ /	เขา

ลักษณะคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง พบในคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคล สันนิษฐานว่าคำเหล่านี้เป็นคำดั้งเดิมที่มีในกลุ่มภาษาตระกูลไท หรือในภาษาไทยมาตรฐาน เรียกว่า “คำไทยแท้” อันเป็นหมวดคำพื้นฐานเดิมที่เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล การทำมาหากิน สัตว์ พืช อาหาร ที่อยู่อาศัย อันสะท้อนให้เห็นลักษณะร่วมทางชาติพันธุ์ ที่เกิดจากลักษณะร่วมของถ้อยคำภาษาอันเป็นถ้อยคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของกลุ่มชน

2. คำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง

2.1 คำพยางค์เดียวที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง ได้แก่

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการถอดเสียงคำพยางค์เดียวที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียง	ภาษาถิ่นผู้ไท	การถอดเสียง	หน่วยเสียงที่ต่างกัน		
				พยัญชนะ	สระ	วรรณยุกต์
/bay ¹ /	ใบ	/bo: ² /	เบ่อ		/	/
/din ¹ /	ดิน	/din ² /	ดิ่น			/
/fay ¹ /	ไฟ	/phay ² /	ฟัย		/	
/fa: ⁴ /	ฟ้า	/pha: ³ /	ฟ้า			/
/fon ⁵ /	ฝน	/phon ⁴ /	ฝน			/
/lom ¹ /	ลม	/lom ² /	หล่ม		/	

2. 2 คำสองพยางค์ที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง ได้แก่

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการถอดเสียงคำสองพยางค์ที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง

ภาษาไทย มาตรฐาน	การถอด เสียง	ภาษา ถิ่นผู้ไท	การถอด เสียง	หน่วยเสียงที่ต่างกัน					
				พยางค์ต้น			พยางค์ท้าย		
				พยัญ ชนะ	สระ	วรรณ ยุกต์	พยัญ ชนะ	สระ	วรรณ ยุกต์
/bay ¹ – ma:y ⁴ /	ไบไม้	/bo: ² – may ⁶ /	เบ่อมัย		/	/		/	/
/tho:ŋ ⁴ – fa: ⁴ /	ท้องฟ้า	/mɔ:ŋ ¹ – pha: ³ /	เมิงฟ้า	/	/	/			
/sa:n ⁵ – som ³ /	สารส้ม	/din ² – som ³ /	ดิ่นซ้ม	/	/	/	/		
/fay ¹ – may ³ /	ไฟไหม้	/phay ² – may ³ /	พัยมัย				/		/
/fa: ⁴ – ro:ŋ ⁴ /	ฟ้าร้อง	/pha: ³ – ho:ŋ ⁶ /	ฟ้าฮ้อง				/		
/fa: ⁴ – pha: ² /	ฟ้าผ่า	/pha: ³ – pha: ² /	ฟ้าผ่า				/	/	/

ลักษณะของความแตกต่างที่พบ คือ

1. คำพยางค์เดียวที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง จะพบว่าภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ ข้อแตกต่าง ทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์

2. คำสองพยางค์ที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง และคำหลายพยางค์ที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง พบว่า

2.1 ภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ จะมีคำต้น หรือคำท้าย หรือ พยางค์ใดพยางค์หนึ่ง ของคำนั้นๆ ที่มีลักษณะเหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน และมีคำอีกคำหนึ่ง หรืออีกพยางค์หนึ่ง ของคำนั้น ที่มีความแตกต่างกัน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นผู้ไท
/do:k ² – da:w ¹ – re:ŋ ¹ / ดอกดาวเรือง	/doʔ ¹ – da:w ¹ – le:ŋ ¹ / เตาดาวเลื่อง
/taʔ ² – kian ¹ / ตะเกียง	/taʔ ² – ke:ŋ ² / ตะแก้ง
/ŋu: ¹ – haw ² / งูเห่า	/ŋu: ² – haw ¹ / หงูเห่า
/tho:ŋ ⁴ – fa: ⁴ / ท้องฟ้า	/mɔ:ŋ ¹ – pha: ³ / เมิงฟ้า

2.2 ภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ มีลักษณะคำที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งหน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หมดทุกคำ แต่ยังสามารถได้ว่ามีลักษณะโครงสร้างคำคล้ายกัน เช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นผู้ไท
/sa:n ⁵ – som ³ / สารส้ม	/din ² – som ³ / ดินซ้ม
/ma:y ⁴ – phu ² / ไม้ผุ	/may ⁶ – doʔ ¹ / มัยเตาะ

3. ลักษณะของความแตกต่างที่พบ คือ มีความแตกต่างทั้งหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จากการพิจารณาตัวอย่างพบว่า ความถี่ที่พบข้อแตกต่างเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย คือ มีวรรณยุกต์ต่างกัน มีสระต่างกัน และมีพยัญชนะต่างกัน

3. คำที่แตกต่างกัน

3.1 คำพยางค์เดียวที่แตกต่างกันได้แก่

ตารางที่ 4 แสดงการถอดเสียงคำพยางค์เดียวที่แตกต่างกัน

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียง	ภาษาถิ่นผู้ไท	การถอดเสียง
หมวดธรรมชาติ (Natures)			
/fan ¹ , tat ² /	ฟัน, ตัด	/bak ¹ /	บัก
/duan ¹ – can ¹ /	ดวงจันทร์	/do:n ² /	เดิน
หมวดสัตว์ (Animals)			
/kha:ŋ ⁴ – kha:w ¹ /	ค้างคาว	/biŋ ³ /	บั้ง
/kuŋ ³ /	กิ้ง	/cuŋ ³ /	จิ้ง
/wua ¹ /	วัว	/ŋo: ² /	โง
หมวดอวัยวะ (Human Body)			
/fan ¹ /	ฟัน	/he:w ³ /	เหว
/ŋwak ² /	เหงือก	/hoʔ ¹ /	เฮอะ
/tha:w ⁴ /	เท้า	/ti:n ¹ /	ตีน
หมวดบ้าน (Home)			
/cho:n ⁴ /	ช้อน	/bo:ŋ ⁶ /	โบง
/ke:w ³ /	แก้ว	/co:k ¹ /	จอก
/khan ⁵ /	ขัน	/ʔo: ¹ /	โอ
/than ⁵ – na:m ⁴ /	ถังน้ำ	/khuʔ ² /	ขุ
/kraʔ ² – tho:n ⁵ /	กระโถน	/ŋe:ŋ ³ /	เง้ง
/mi:t ³ /	มิด(ใหญ่)	/pha: ⁶ /	ฟ้า

3.2 คำสองพยางค์ที่ต่างกัน

ตารางที่ 5 แสดงการถอดเสียงคำสองพยางค์ที่ต่างกัน

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียง	ภาษาผู้ไท	การถอดเสียง
หมวดธรรมชาติ (Natures)			
/fa: ⁴ - rɔ: ⁴ /	ฟ้าร้อง	/pha: ³ - hɔ: ⁶ /	ฟ้าฮ้อง
/bo: ² - ma:m ⁴ /	บ่อน้ำ	/nam ¹ - sa: ³ /	นัมซ้าง
หมวดสัตว์ (Animals)			
/ta ² - kha:p ² /	ตะขาบ	/ca ² - khep ¹ /	จะเค็บ
/ciŋ ³ - cɔk ² /	จิ้งจก	/ca ² - ke:n ³ /	จะเก้น
/som ³ - ʔo: ¹ /	ส้มโอ	/maʔ ¹ - kam ¹ /	มะกาม
หมวดอาหาร (Food)			
/ma ¹ - khua ⁵ - phuaŋ ¹ /	มะเขือพวง	/maʔ ¹ - he: ⁶ /	มะแฮ้ง
/cha ¹ - ʔom ¹ /	ชะอม	/phak ¹ - naw ⁶ /	ผักหน่า
หมวดสถาบันทางสังคม (Social Institution)			
/me: ³ - chi: ¹ /	แม่ชี	/me: ² - kha:w ⁴ /	หม่มขาว
/ʔu ¹ - ba: ¹ - sok ² /	อุบาสก	/phɔ: ² - ʔɔ:k ¹ /	พ่อออก

3.3 คำหลายพยางค์ที่ต่างกัน

ตารางที่ 6 แสดงการถอดเสียงคำหลายพยางค์ที่ต่างกัน

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียง	ภาษาผู้ไท	การถอดเสียง
หมวดธรรมชาติ (Natures)			
/tat ² - ton ³ - ma:y ⁴ /	ตัดต้นไม้	/bak ¹ - kok ¹ - may ⁶ /	บักกมัย
หมวดสัตว์ (Animals)			
/pla: ¹ - kra ² - di: ² /	ปลากระดี	/pa: ¹ - ka ¹ - te:p ¹ /	ปากะแตบ
หมวดอวัยวะ (Human Body)			
/khon ⁵ - rak ⁴ - re: ⁴ /	ขนรักแร้	/hon ¹ - khi: ³ - he: ⁶ /	หนจีแฮ้
/ru: ¹ - caʔ ¹ - mu:k ² /	รูจมูก	/hu: ² - huʔ ¹ - daŋ ² /	ฮูฮุดัง
หมวดบ้าน (Home)			
/kraʔ ² - diŋ ² /	กระดิ่ง	/mak ¹ - kaʔ ¹ - lo: ¹ /	มักกะโหลง
/can ¹ - say ² - khaw ³ /	จานใส่ข้าว	/ca:n ¹ - so: ¹ - khaw ³ /	จ่านเสอเค้า

หมวดต้นไม้ (Trees)			
/kluay ³ -nam ⁴ -wa: ⁴ /	กล้วยน้ำหว่า	/ko:y ³ -pəŋ ² -ba:ŋ ¹ /	โก้ยเปะบาง
/ma ⁴ -kha:m ⁵ -the:t ³ /	มะขามเทศ	/maŋ ¹ -ham ⁵ -pe: ¹ /	มะหามแป
หมวดบุคคล (Persons)			
/ʔa: ¹ -phu: ³ -yɪŋ ⁵ /	อาผู้หญิง	/ʔa: ¹ -me: ² -ŋi:ŋ ¹ /	อา-เหม่-ญิง

ข้อสังเกต ลักษณะภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีหน่วยเสียงแตกต่างกันกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่า

1.คำพยางค์เดียวในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ไม่พบในคำหมวดอาหาร และหมวดเทคโนโลยี คำที่แตกต่างกันพบจำนวนมากที่สุด คือ คำในหมวดคำศัพท์เฉพาะ ที่เป็นกลุ่มคำกริยาและคำวิเศษณ์

2. คำสองพยางค์ในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ไม่พบในคำหมวดเทคโนโลยี คำที่แตกต่างกันพบจำนวนมากที่สุด คือ คำในหมวดคำศัพท์เฉพาะ

3.คำหลายพยางค์ในภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ ที่แตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน ไม่พบในคำหมวดสัตว์ หมวดบุคคล และหมวดเทคโนโลยี คำที่แตกต่างกันพบจำนวนมากที่สุด คือ คำในหมวดอาหาร

4. คำที่ออกเสียงเหมือนกันหรือคล้ายกันแต่ความหมายต่างกัน(Different Meaning)

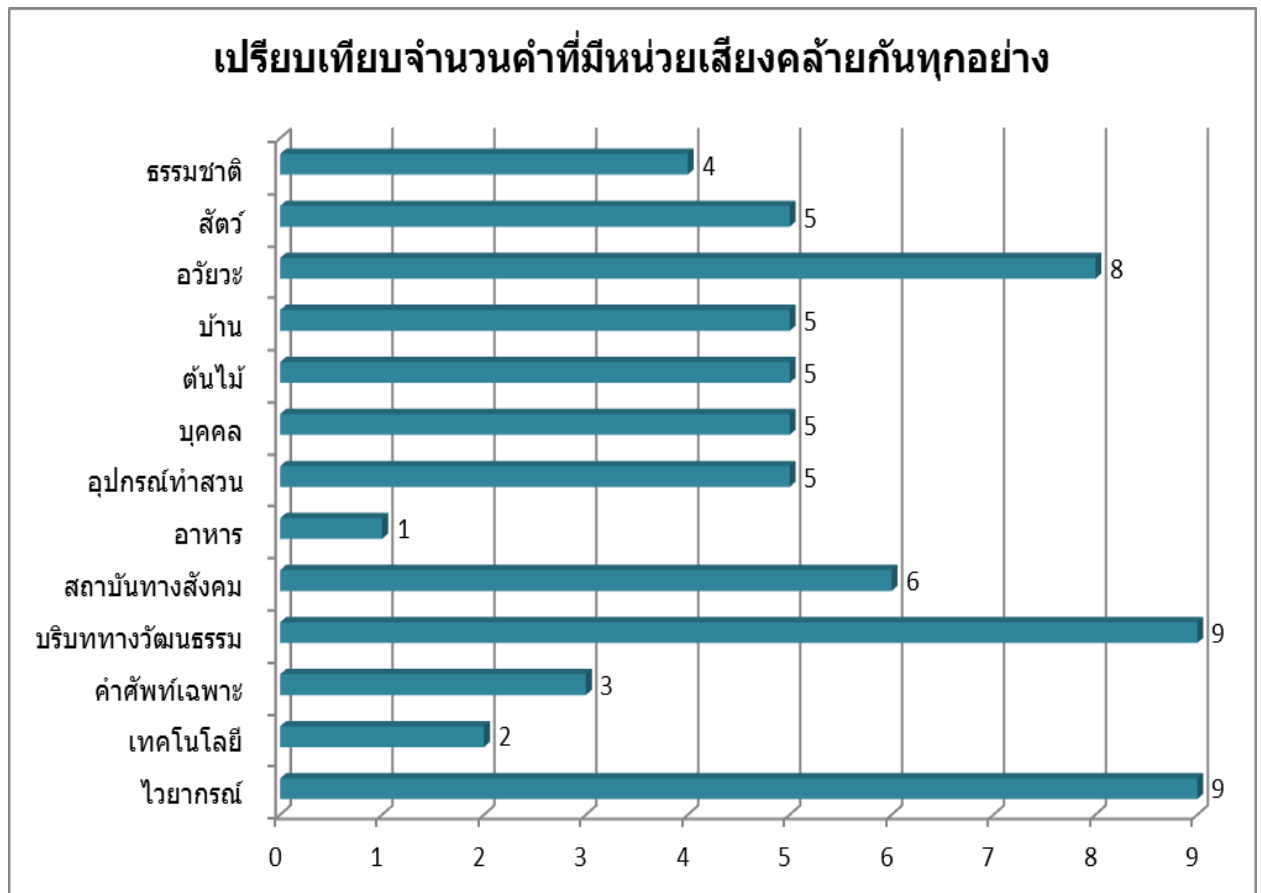
ลักษณะคำในภาษาไทยถิ่นมีคำเหมือนกันหรือคล้ายกันในเรื่องเสียง แต่มีความหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงการถอดเสียงคำที่ออกเสียงเหมือนกันหรือคล้ายกันแต่ความหมายต่างกัน

ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ภาษาถิ่นผู้ไท	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง
เดิน (ก้าวไปข้างหน้า)	/dɔ:n ¹ /	เดิน (พระจันทร์)	/dɔ:n ² /
แหน (หวง)	/hɛ:n ⁵ /	แหน (แขน)	/hɛ:n ⁶ /

จากตารางสรุปได้ว่า รูปแบบของคำศัพท์ในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญกับภาษาไทยมาตรฐานเหมือนหรือคล้ายกันแต่ความหมายต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

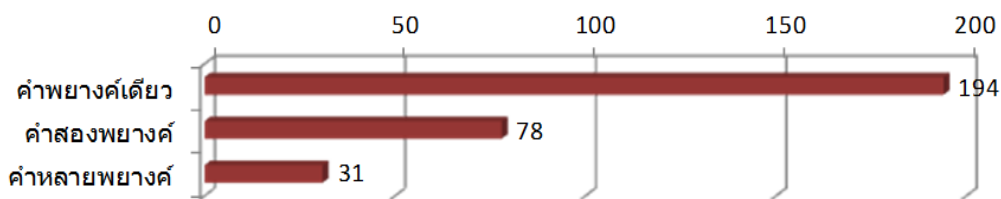

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัด อำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน

จากแผนภูมิที่ 1 สามารถสรุปลักษณะของคำในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีหน่วยเสียงคล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน ได้ดังนี้

ลักษณะคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง ซึ่งเป็นคำในหมวดสถาบันทางสังคม บริบททางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ปรากฏสรุปลักษณะเป็นคำยืมจากภาษาต่างประเทศ คือ ภาษาบาลี และสันสกฤต เช่น มัธยม อาจารย์ บรรทัด ธนาकर สวรรค์ บุญ บาป เป็นต้น สันนิษฐานว่า กลุ่มคำเหล่านี้เป็นกลุ่มคำที่ภาษาผู้ไท จังหวัดอำนาจเจริญได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งรับวัฒนธรรมทางภาษามาจากการติดต่อกับชาติต่างๆ ทั้งในทางศาสนา การค้าขาย ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

เปรียบเทียบจำนวนคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่าง

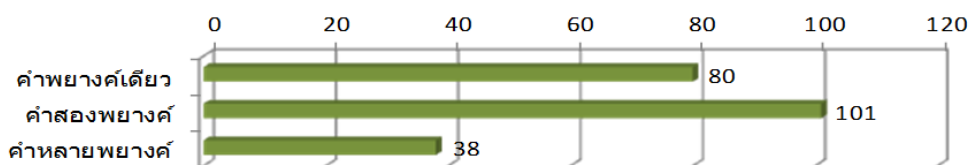

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันบางอย่างของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน

จากแผนภูมิที่ 2 สามารถสรุปลักษณะของคำในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีหน่วยเสียงคล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน ได้ดังนี้

สรุปได้ว่า ภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ มีลักษณะโครงสร้างของคำคล้ายกับภาษาไทยมาตรฐานมาก แต่มีลักษณะที่แปรเปลี่ยนไปในเรื่องของวรรณยุกต์และสระ อันเป็นลักษณะสำคัญของภาษาถิ่นในภูมิภาคต่างๆของประเทศไทย คือ มีลักษณะโครงสร้างคำคล้ายกัน แต่ต่างกันที่การออกเสียงวรรณยุกต์และสระ จึงทำให้มีความรู้สึกว่ภาษาถิ่น คือภาษาที่มีลักษณะการออกเสียงเพี้ยนไปจากภาษาไทยมาตรฐาน

เปรียบเทียบจำนวนคำที่มีหน่วยเสียงต่างกัน

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบคำที่มีหน่วยเสียงแตกต่างกัน ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน

จากแผนภูมิ สามารถสรุปลักษณะของคำในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญที่มีหน่วยเสียงแตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐาน ได้ดังนี้

ลักษณะของข้อแตกต่างที่พบ สังเกตว่า คำภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นคำที่มีลักษณะแบบภาษาถิ่นในภูมิภาคต่างๆของไทย ซึ่งภาษาไทยมาตรฐานจะใช้ถ้อยคำที่แตกต่างกันออกไป สันนิษฐานว่าภาษาไทยมาตรฐานมีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ จนมีลักษณะที่แตกต่างจากภาษาถิ่น ในขณะที่ภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ ยังคงมีลักษณะทางภาษาที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากภาษาถิ่น หรือภาษาดั้งเดิมของภาษาตระกูลไทมากนัก

จากผลการวิจัยทราบว่า ภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ และภาษาไทยมาตรฐาน เป็นภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน เนื่องจากเป็นภาษาที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ไกล่เคียงกัน มีลักษณะของโครงสร้างคำ คือ การประสมพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เกิดเป็นหน่วยคำเช่นเดียวกัน และหน่วยคำนั้นมีลักษณะการถอดเสียง 4 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกันทุกอย่าง พบในคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคล คือ หมวดธรรมชาติ สัตว์ อวัยวะ บ้าน ต้นไม้ บุคคล อุปกรณ์ทำสวน อาหาร สถาบันทางสังคม บริบททางวัฒนธรรม คำศัพท์เฉพาะ เทคโนโลยี และไวยากรณ์ สันนิษฐานว่าคำเหล่านี้เป็นคำดั้งเดิมที่มีในกลุ่มภาษาตระกูลไท เรียกว่า “คำไทยแท้” อันเป็นหมวดคำพื้นฐานเดิมที่เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สัตว์ พืช อาหาร ที่อยู่อาศัย อันสะท้อนให้เห็นลักษณะร่วมทางชาติพันธุ์ที่เกิดจากลักษณะร่วมของถ้อยคำภาษาอันเป็นถ้อยคำพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของกลุ่มชน

2. กลุ่มคำที่มีหน่วยเสียงคล้ายกัน ก็พบว่า มีข้อแตกต่างสำคัญในหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เป็นสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ภาษาทั้งสองนั้นมีลักษณะคำพื้นฐานเหมือนกันมาก่อนแต่มีภาษาใดภาษาหนึ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปคำในภายหลัง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในหน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงวรรณยุกต์ แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของคำแล้ว พบว่า คำในภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับคำภาษาถิ่นในภูมิภาคเหนือและอีสานของไทย ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่า ภาษาไทยมาตรฐานมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ จึงทำให้เกิดหน่วยคำที่มีความคล้ายคลึงกับคำภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ และพบลักษณะของคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันนี้เป็นจำนวนมาก

3. กลุ่มคำที่มีหน่วยเสียงแตกต่างกัน พบว่า คำที่แตกต่างกันนั้น ภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ จะมีลักษณะของคำใกล้เคียงกับคำในภาษาถิ่นเหนือและอีสาน จึงสันนิษฐานว่า ภาษาไทยมาตรฐานได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำไปจากคำพื้นฐานเดิม เนื่องจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมทางภาษา และภาวะแวดล้อมอื่นๆ ดังนั้น ภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ จึงเป็นภาษาถิ่นที่มีคุณค่า มีความใกล้เคียงกับภาษาตระกูลไทพื้นฐาน ที่สะท้อนความเป็นชาติพันธุ์ไทอย่างชัดเจนสมควรแก่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางภาษาและสืบทอดไว้มิให้หายไป

4. กลุ่มคำที่ออกเสียงเหมือนกันหรือคล้ายกันแต่ความหมายต่างกัน(Different Meaning) พบว่า ลักษณะคำในภาษาไทยถิ่นมีคำเหมือนกันหรือคล้ายกันในเรื่องเสียง แต่มีความหมายที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นลักษณะร่วมทางภาษา ของภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอำนาจเจริญ และภาษาไทยมาตรฐาน กลุ่มหนึ่งเป็นหน่วยคำพื้นฐานในภาษา ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล สัตว์ วิถีชีวิต ซึ่งเป็นคำดั้งเดิมในภาษาเหมือนกัน ในภาษาไทยมาตรฐานจะจัดคำในกลุ่มนี้เป็นลักษณะที่เรียกว่า “คำไทยแท้” และอีกกลุ่มหนึ่งปรากฏลักษณะของคำยืมจากภาษาต่างประเทศ สะท้อนว่าคำในภาษาถิ่นผู้ไทส่วนหนึ่งก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมจากภาษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของภาษาถิ่นผู้ไท กับภาษาไทยมาตรฐาน เพิ่มเติมในส่วนของความหมายของคำ อันจะทำให้เข้าใจลักษณะร่วมที่เหมือนกัน ทั้งภาษาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วิถีคิด ความเชื่อ การปฏิบัติตนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสะท้อนจากความหมายของถ้อยคำภาษาได้เพิ่มมากขึ้น
2. ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของภาษาถิ่นผู้ไท ในจังหวัดอื่นๆของประเทศไทย เพื่อศึกษาลักษณะร่วมหรือข้อแตกต่าง การเปลี่ยนแปลงของถ้อยคำภาษา ที่มีอิทธิพลจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ในประเด็นที่น่าสนใจอื่นๆ

บรรณานุกรม

- บรรจบ พันธุเมธา. (2540). *ลักษณะภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. (2525). *สัทอักษรไทย*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- . (2531). *ภาษาถิ่นตระกูลไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โรชนี คนหาญ. (2546). *คำพื้นฐานภาษาผู้ไท : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงประวัติ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2520). *ภาษาผู้ไท*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2556). *ภาษาไทยถิ่น*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ. (2551). *การศึกษาภาษาถิ่น : ภาษาตระกูลไทย*. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.